

Warszawa, 31-07-2025 r.

RZECZNIK PRAW OBYWATELSKICH

Marcin Wiącek

VII.501.113.2025.KK

**Pan
Krzysztof Gawkowski
Wiceprezes Rady Ministrów –
Minister Cyfryzacji
Ministerstwo Cyfryzacji
ePUAP**

Szanowny Panie Premierze,

mój niepokój wzbudziły ostatnie doniesienia medialne¹, które wskazują na pogłębiający się w Polsce problemu tzw. sharentingu, czyli upowszechniania w środowisku cyfrowym, w szczególności w mediach społecznościowych, wizerunku dzieci przez rodziców i inne osoby.

¹ Fundacja Lil Masti wywołała burzę. Chce promować wizerunek dzieci w sieci, <https://www.onet.pl/styl-zycia/plejada/fundacja-lil-masti-wywolala-burze-chce-promowac-wizerunek-dzieci-w-sieci/ws6rp3r,0898b825>; Influencerka Lil Masti założyła fundację do promocji wizerunku dzieci w internecie. "Czy to żart?" <https://www.wirtualnemedial.pl/artykul/influencerka-lil-masti-zalozyla-fundacje-dopromocji-wizerunku-dzieci-w-internecie-czy-to-zart> (dostęp: 24.07.2025). Deklarowanym celem fundacji, o której mowa w powołanych artykułach, założonej przez osobę o dużym zasięgu medialnym jest promocja wizerunku dzieci w przestrzeni publicznej oraz przeciwdziałanie ruchowi środowisk mających na celu wyeliminowanie wizerunku dzieci z przestrzeni publicznej, w szczególności z przestrzeni internetowej (zob. 10 pkt 1 i 4 statutu powołanej Fundacji, Statut Fundacji „Dzieci są z Nami”, <https://www.dziecisaznami.pl/statut>, dostęp: 24.07.2025).

Istotne jest w tym kontekście ponowne zwrócenie uwagi na zagrożenia, jakie powoduje udostępnianie w Internecie materiałów przedstawiających dzieci, oraz na ich możliwe negatywne skutki, wśród których identyfikuje się narażenie dzieci na hejt, kpiny i krzywdzące komentarze (nie tylko w sieci) oraz wykorzystanie materiałów do celów przestępczych, w tym na tle seksualnym². Szacuje się, że nawet 50% materiałów gromadzonych przez pedofilów pochodzi z serwisów społecznościowych³. Ryzyko to nie jest marginalne, ponieważ – jak wskazuje Ministerstwo oraz Akademia NASK – aż 40% rodziców dzieli się w Internecie zdjęciami i filmami, na których przedstawione są dzieci⁴. Część tych aktywności przybiera formę zjawiska określonego jako *parental trolling*, polegającego na publikowaniu przez rodziców w Internecie treści, które kompromitują, wyśmiewają i upokarzają dziecko. Takie działanie umniejsza godności dziecka, czyniąc z niego obiekt żartu, z którego można się naśmiewać bez szczególnych konsekwencji⁵.

Z raportu nastolatki 3.0 wynika, że 45,5% nastolatków w Polsce deklaruje, że ich rodzice lub opiekunowie upubliczniają ich wizerunek, przy czym 23,6% z nich odczuwa z tego powodu zawstydzienie, a 18,8% deklaruje niezadowolenie⁶. Zgodnie z wynikami badania EU Kids Online 2018, prawie co dziesiąty nastolatek w wieku od 11 do 17 lat (dokładnie 9,5% respondentów) jest świadomy, że jego rodzice czasami publikują w sieci treści na jego temat bez wcześniejszego zapytania o zgodę. Wśród tych młodych osób ponad połowa (51,3%) przyznaje, że budzi to w nich zdenerwowanie, a około 42% doświadczyło nieprzyjemnych komentarzy w związku z materiałami udostępnionymi przez ich opiekunów⁷.

² Zob. opracowanie *WIZERUNEK DZIECKA W INTERNECIE. Publikować czy nie?*, Fundacja Orange, Urząd Ochrony Danych Osobowych, Warszawa 2024, s. 13–16; zob. też: W. Grabalska, R. Wielki, *Czy dzieci powinny trafiać do sieci? Prawne i kryminologiczne aspekty zjawiska sharentingu*, Prawo w Działaniu 2022, nr 49, s. 50-66.

³ M. Gadamska-Kyrcz, *Sharenting jako jedno z niebezpieczeństw dla dzieci*, Ochrona ludności i dziedzictwa kulturowego nr 3/2023, s. 84.

⁴ A. Borkowska, M. Witkowska *Sharenting i wizerunek dziecka w sieci. Poradnik dla rodziców*, Akademia NASK, Warszawa 2020, <https://www.gov.pl/web/niezagubdzieckawsieci/sharenting-i-wizerunek-dziecka-w-sieci> (dostęp: 24.07.2025).

⁵ *WIZERUNEK DZIECKA W INTERNECIE. Publikować czy nie?*, cyt. wyżej, s. 17; zob. też: zjawisko parental trolling jako patologia społeczna w: W. Grabalska, R. Wielki, cyt. wyżej, s. 63.

⁶ R. Lange (red.), *Nastolatki 3.0. Raport z ogólnopolskiego badania uczniów i rodziców*, NASK, Warszawa 2023., s. 8 i 51, <https://www.nask.pl/magazyn/nastolatki-3-0-raport-z-ogolnopolskiego-badania-uczniow-i-rodzicow> (dostęp: 25.07.2025 r.).

⁷ J. Pyżalski, A. Zdrodowska, Ł. Tomczyk, K. Abramczuk, *Polskie badanie EU Kids Online 2018. Najważniejsze wyniki i wnioski*, Wydawnictwo Naukowe UAM, Poznań 2019, s. 70, https://fundacja.orange.pl/files/user_files/EU_Kids_Online_2019_v2.pdf 9dostęp: 25.07.2025 r.).

Od kilku lat powołane do tego instytucje publiczne, w tym Rzecznik Praw Dziecka, oraz organizacje społeczeństwa obywatelskiego podejmują wzmożone wysiłki w celu upowszechnienia w świadomości społecznej problemów związanych z publikowaniem przez osoby dorosłe treści takich jak zdjęcia lub nagrania przedstawiające osoby niepełnoletnie⁸. Zastrzeżenia wobec tego zjawiska są ponadto formułowane w literaturze. Wskazuje się, że art. 16 Konwencji o prawach dziecka, z którego wynika prawo do poszanowania życia prywatnego, rodzinnego lub domowego oraz ochrony jego honoru i reputacji przesądza także o zakazie nękania dziecka za pomocą środków komunikacji elektronicznej. Obrona przed przemocą cyfrową ma także na celu przede wszystkim ochronę dóbr osobistych dziecka, w tym dobrego imienia (art. 47 Konstytucji RP), oraz jego godności (art. 30 Konstytucji RP)⁹.

Z przyrodzoną i nienaruszalną godnością dziecka, której ochrona jest obowiązkiem władz publicznych (art. 30 zd. 2 Konstytucji RP), w kontekście publikowania ich wizerunku w Internecie, ściśle związane jest prawo do prywatności (art. 47 Konstytucji RP). Potwierdza to orzecznictwo Trybunału Konstytucyjnego, który orzekł, że „[z]achowanie przez człowieka godności wymaga bowiem poszanowania jego sfery czysto osobistej, gdzie nie jest narażony na konieczność bycia z »innymi«, czy »dzielenia się z innymi« swoimi przeżyciami czy doznaniem o intymnym charakterze”¹⁰. Podobne podejście aksjologiczne dostrzec można w orzecznictwie Europejskiego Trybunału Praw Człowieka, z którego wynika, że prawo do prywatności „ma przede wszystkim na celu zapewnienie rozwoju – bez ingerencji z zewnątrz – osobowości każdego człowieka”¹¹. Zjawisko *sharentingu* tworzy odmienną sytuację społeczną, w której dziecko jest narażane – często poza jego świadomością, szczególnie we wczesnych latach życia – na konieczność dzielenia się z innymi ludźmi,

⁸ „Wizerunek dziecka wymaga ochrony. Działania RPD”, <<https://brpd.gov.pl/2025/07/21/wizerunek-dziecka-wymaga-ochrony-dzialania-rpd/>>; *Informacja o działalności Rzecznika Praw Dziecka za rok 2024 oraz Uwagi o stanie przestrzegania praw dziecka w Polsce*, Warszawa 2025, <<https://orka.sejm.gov.pl/Druki10ka.nsf/0/1A9DCCF47E5E44F1C1258C62003D84A7/%24File/1162.pdf>>, s. 205; dostęp: 24.07.2025 r.

⁹ J. Maniszewska-Ejsmont, *Sharenting a prawa dziecka – rozważania nad władzą rodzicielską w dobie mediów społecznościowych*, *Palestra* 2022, nr 4, s. 78; P. Zamelski, *Prawo do ochrony życia prywatnego (w:) Konwencja o prawach dziecka. Wybór zagadnień (artykuły i komentarze)*, red. S. L. Stadniczeńko, Warszawa 2015, s. 132.

¹⁰ Wyrok Trybunału Konstytucyjnego z 12.12.2005 r., K 32/04, OTK-A 2005, nr 11, poz. 132.

¹¹ Wyrok Europejskiego Trybunału Praw Człowieka z 24.02.1998 r., 21439/93, BOTTA v. WŁOCHY, LEX nr 79545; P. Sarnecki [w:] *Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej. Komentarz. Tom II, wyd. II*, red. L. Garlicki, M. Zubik, Warszawa 2016, art. 47, uwaga 3. Por też. np. wyrok ETPC z 12.11.2013 r., 5786/08, Söderman v. Szwecja czy wyrok ETPC z 15.01.2009 r., 1234/05, Reklos i Davourlis v. Grecja dotyczące pozytywnych obowiązków państwa w kontekście ochrony prawa do wizerunku osoby małoletniej przed nadużyciami ze strony osób trzecich.

również całkowicie obcymi, jego osobistymi przeżyciami z wyjątkowo wrażliwego okresu życia, jakim jest dzieciństwo.

Powagę tego problemu dostrzeżono również za granicą. We Francji podjęto już prace legislacyjne nad wytyczeniem granic dopuszczalności *sharentingu*, które zakończyły się przyjęciem ustawy o poszanowaniu prawa dziecka do wizerunku¹². Na mocy wprowadzonych przepisów zmieniono definicję władzy rodzicielskiej z francuskiego kodeksu cywilnego, wprowadzając do niej obowiązek dbania przez rodziców o prywatność i ochronę wizerunku ich dziecka. Ustawa przewiduje także szereg gwarancji proceduralnych pozwalających na nałożenie przez sąd rodzinny zakazu publikowania wizerunku dziecka czy wydania przez sąd środka tymczasowego nakazującego usługodawcom mediów społecznościowych usunięcie treści zawierających wizerunek dziecka na wniosek właściwego organu władzy publicznej. Z kolei w wielu innych krajach – na przykład w Stanach Zjednoczonych, Norwegii, Australii czy Wielkiej Brytanii¹³ – dąży się do wprowadzenia rozwiązań prawnych mających na celu ochronę dzieci przed różnymi zagrożeniami związanymi z ich obecnością w przestrzeni cyfrowej.

Postulaty w tej sprawie podnosi również polska doktryna. Wskazuje się, że konieczne jest uregulowanie w drodze ustawy działalności mediów społecznościowych pod kątem ochrony dzieci i ich praw, tak aby ich wizerunek był przetwarzany w ograniczonym stopniu, a sam ich proces mógł podlegać kontroli sformalizowanych organów ochrony prawnej¹⁴. Trudno przy tym uznać, że polskie prawo krajowe w obecnym kształcie przewiduje skuteczne środki ochrony przed nadużyciami tego typu. Gdy dane osobowe dziecka zostają udostępnione poprzez tzw. *sharenting*, prawo do usunięcia tych danych w stosunku do rodzica (rodziców) może być wykonane przez dziecko, którego dane dotyczą, dopiero po osiągnięciu przez nie pełnoletności. W przypadku gdy dziecko jest małoletnie i nie jest uprawnione do wykonania swojego prawa do usunięcia danych, jako jedyny środek zaradczy wskazuje się art. 80 ust. 1

¹² *Loi du 19 février 2024 visant à garantir le respect du droit à l'image des enfants*, <https://www.vie-publique.fr/loi/288483-loi-droit-limage-des-enfants-sur-internet> (dostęp: 24.07.2025).

¹³ Zob. <https://www.theguardian.com/media/2024/nov/28/australia-passes-world-first-law-banning-under-16s-from-social-media-despite-safety-concerns>, <https://blogs.lse.ac.uk/parenting4digitalfuture/2017/10/11/could-a-child-sue-their-parents-for-sharenting/> (dostęp: 24.07.2025).

¹⁴ W. Grabalska, R. Wielki, cyt. wyżej, s. 61–64.

Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 (RODO)¹⁵. To jednak wydaje się niewystarczające w kontekście ochrony małoletnich przed działaniami jego własnych rodziców.

W kontekście powyższego należy podkreślić, że krajowe przepisy dotyczące ochrony danych osobowych powinny być tworzone przy uwzględnieniu kontekstu i celu wprowadzenia relewantnych aktów prawa Unii Europejskiej. W tym kontekście istotny jest motyw 38 RODO, który stanowi: „szczególnej ochrony danych osobowych wymagają dzieci, gdyż mogą one być mniej świadome ryzyka, konsekwencji, zabezpieczeń i praw przysługujących im w związku z przetwarzaniem danych osobowych. Taka szczególna ochrona powinna mieć zastosowanie przede wszystkim do wykorzystywania danych osobowych dzieci do celów marketingowych lub do tworzenia profili osobowych lub profili użytkownika oraz do zbierania danych osobowych dotyczących dzieci, gdy korzystają one z usług skierowanych bezpośrednio do nich”. Konieczność ochrony dziecka przed nadużyciami wynika również z Karty praw podstawowych Unii Europejskiej, w szczególności z art. 7 („Każdy ma prawo do poszanowania życia prywatnego i rodzinnego, domu i komunikowania się”) i art. 8 ust. 1 („Każdy ma prawo do ochrony danych osobowych, które go dotyczą”).

Trwające obecnie prace nad wdrożeniem regulacji dotyczących usług cyfrowych stanowią znakomitą okazję do wypracowania całościowego podejścia do dostrzeżonych problemów, a zarazem wyzwań dla ochrony wolności i praw. Kluczowe jest także kontynuowanie działań mających na celu podnoszenie świadomości społecznej i prowadzenie projektów edukacyjnych. Dobrym przykładem tego typu aktywności jest kampania „Więcej szacunku dla młodego wizerunku!” organizowana przez Rzecznikę Praw Dziecka przy patronacie honorowym Ministerstwa Cyfryzacji¹⁶.

Mając na względzie powyższe, działając na podstawie art. 13 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (tekst jednolity, Dz. U. z 2024 r. poz. 1264 ze zm.) — zwracam się do Pana Premiera z uprzejmą prośbą o przedstawienie stanowiska w tej sprawie i wskazanie planowanych przez Ministerstwo działań, w tym prac legislacyjnych, które stanowić będą adekwatną odpowiedź na dostrzeżone problemy i wyzwania jakie niesie środowisko cyfrowe.

¹⁵ J. Maniszewska-Ejsmont, cyt. wyżej, s. 82; E. Lievens, C. Vander Maelen, *A Child's Right to be Forgotten: Letting Go of the Past and Embracing the Future?*, „Latin American Law Review” 2019/2, s. 71–72.

¹⁶ <https://brpd.gov.pl/wiecej-szacunku-dla-mlodego-wizerunku/> (dostęp: 24.07.2025).

Z poważaniem

Marcin Wiącek

Rzecznik Praw Obywatelskich

/-wydano i podpisano elektronicznie/

Do wiadomości:

- 1. Pani Monika Horna-Cieślak**
Rzeczniczka Praw Dziecka
Biuro Rzeczniczki Praw
Dziecka
ePUAP
- 2. Pan Mirosław Wróblewski**
Prezes Urzędu Ochrony
Danych Osobowych
Urząd Ochrony Danych
Osobowych
ePUAP
- 3. Pan Waldemar Żurek**
Minister Sprawiedliwości
Ministerstwo Sprawiedliwości
ePUAP
- 4. Pani Monika Rosa**
Przewodnicząca Komisji
Sejmowej do spraw Dzieci
i Młodzieży
Kancelaria Sejmu RP
ePUAP